

סיון תשס"ח
גיליון 3

ציונות

בציונות

האם ישנם דברים שאי אפשר לקנות בכסף?
<< ראיון בלעדי עם המליארדר לב לביב

הס"ג
ערה חל השבועות, תשס"ח

אימאז התורה הינו ה"מקצוץ" המרכזי בחייו של יהודי. הרקאת "והלית בו יומא וליאה" מלווה אותנו תמיד, אלא שלא פעם, במקום שיהיה זה עונג תמיד, הפך האימאז לעול מכביד. תורת החסידות פותחת בפנינו זוויות ראיות חדשות על התורה ולימאזיה, ועל היחס בין רגש לשכל ובין תפילה ולימאז. בחוברת הנוכחית, ערה חל מתן תורתנו, השתדלנו להטעים מעט מן היס הגדול הזה, וכך ארענו ולהמתיק לכאן את חווית אימאז התורה. בכל ענה, אקראת חל השבועות היה הרבי מליובאוויטש זכותו תגן עלינו, מברק שתזכו ל"קבלת התורה בשמחה ובפנימיות". תורת החסידות מלמדת אותנו איך להפוך את התורה לדבר מרגש ומחיה, ואיך להתחבר אל התורה לא כאל ספר חוקים חיצוני אלא כאל דבר שנוגע במעמקי הנפש. זוהי גם מטרתה של החוברת הנוכחית, להפוך את היחס אל התורה למחיה ופנימי.

תורתנו למר אוי אבייה שניאות להתראיין למעיינותך אציריב.

נאחז או ורעיותו זה' אולגה אריכות ימים ושלום טובות, מתוך בריאות ורוב נחת יהודי מיוצאי חוצות.

שנזכה לקבלת התורה בשמחה ובפנימיות,

ארגון תורת חב"ד לבני הישיבות

יוצא-לאור על-ידי:
**תורת חב"ד
לבני הישיבות**
ת.ד. 4102 נתניה
טלפקס 03-9604637
אימייל:

toratchabad@mehadrin.net

עורך ראשי: משה שילת
עורך משנה: אהרונ ברושטיין
כותבים: אייל לוגסי, מנחם איתן
ציורים: יהל חזן
גרפיקה: רמי שרעבי

5

דברים באש:

וכן בלימוד התורה:

1. שורפת	1. הלימוד שורף את היצר הרע
2. עוברת בקלות להיאחז במקומות נוספים	2. בסביבת הלומד אנשים נוספים נמשכים ללמוד
3. חומה ואורה מגיעים למרחקים	3. אור התורה מתפשט למרחקים
4. מטילה אימה	4. הלימוד גורם יראת שמים
5. מגלה את האמת שלדבר גשמי אין קיום והוא מתכלה בין רגע	5. התורה מגלה את האמת - שהכל אלוקות

"שטרדו הקב"ה לשטן בשעת מתן תורה"

(מסכת שבת פט. תוספות ד"ה תורה)

בחג השבועות אין השטן מקטרג ומפריע, כדוגמת זמן התקיעות בראש השנה. אפשר לנצל את הזמן הנפלא והמרומם הזה להתקשרות מחודשת לתורה ולעבודת השם, ללא מניעות ועיכובים.

על פי דברי הרבי הרי"ץ

2-10:30 22 אוקר,
 באמרא סדר אמרא
 עברתי, הקב"ה אמר
 קרוב קרוב. החלטה
 עם כך מצורת זו
 טעם חדש, שמוריד
 את האבק מדפי
 הגמרא

כשפוחחים את הגמרא, צריך לנשום עמוק ולהיזכר שבדרך שיושב מולנו נמצא ה' יתברך, זוהי הזדמנות נפלאה שיש לנו להכיר אותו. ב-10:30 בבוקר, באמצע סדר גמרא שגרת, הקב"ה נמצא קרוב קרוב. הגמרא שיושבת לי עכשיו בתוך הראש, שמדברת על מחיצה של לבנים וכפיסין, מכניסה אל תוכי את הקב"ה. המחשבה על כך מעוררת בי טעם חדש, שמוריד את האבק מדפי הגמרא. טעם של כבוד והערכה, ובעיקר חשק ושמחה בלימוד התורה.

"ואף שהתורה נתלבשה בדברים תחתונים גשמיים הרי זה כמחבק את המלך דרך משל. שאין הפרש במעלת התקרבותו ודביקותו במלך, בין מחבקו כשהוא לבוש לבוש אחד, בין שהוא לבוש כמה לבושים מאחר שגוף המלך בתוכם." (תניא, פרק ד')

איתם הוא קלט פתאום שגם הם טיילו וחיפשו בכל אותם שנים. הם נסעו פנימה וטיילו בתוך התורה כדי לפגוש את הקב"ה.

לקרוא בתורה זה לקרוא לה' דרך לימוד התורה, כך מסביר אדמו"ר הזקן. כמו אדם שקורא לחבר שלו, כך אנחנו קוראים לה' דרך הגמרא. ה' באמת נמצא שם, בתוך רש"י ובתוך תוספות. כשחושבים על זה באמת, זה כל כך מרגש עד שאפילו שמיניסטים יכולים לשכוח מהבגרות בגמרא.

...

אלא מה, קשה לנו להרגיש את זה. אנחנו לא מצפים לפגוש את הקדוש ברוך הוא בתוך דיון על תולעים, מיגון, מלקות או מילים לא מובנות בארמית. זוהי ההפתעה הגדולה: בתוך הדברים הפעוטים והארציים מתבטאת חכמתו של ה'. אנחנו לא צריכים לקפוץ ולהצמיח לעצמנו כנפיים כדי להגיע אל ה'. הוא כבר ירד אלינו, לתוך מילים, מושגים, רעיונות ומצוות שקרובים ומובנים לכל אחד מאיתנו.

התורה מכונה "משל הקדמוני". התורה היא משל ל"קדמונו של עולם" - הקב"ה, שקדם לכל העולם. כמו משל שמדבר על סיפור אחד אך בעצם רומז בתוכו לרעיון אחר, עמוק ומשמעותי הרבה יותר. כך התורה מדברת איתנו על מקרים מהעולם הזה, אך דרך כך היא נותנת לנו לתפוס דברים גבוהים ועמוקים יותר, ואפילו את הנמשל העמוק ביותר - את הקב"ה.

...

מנחם איתן

יפה הוא אלוקים? איך מרגישים אותו? אפשר בכלל להתקרב אליו? הקב"ה זרק אותנו לעולם, יצורים קטנים ומוגבלים, והוא מסתתר אי-שם וגדול עלינו. מישהו מכיר את הדרך אליו?!

היחיד שיכול לפתור לנו את הבעיה, הוא מי שיצר אותה, הקב"ה בעצמו. לא רק שהוא יכול, הוא כבר עשה זאת: "וירד ה' על הר סיני". במתן תורה ה' ירד לעולם הזה ונתן לנו במתנה את התורה, שהיא בעצם הוא עצמו. התורה איננה רק ספר חוקים והוראות הפעלה ליצור האנושי, אלא הזדמנות להציץ "מאחורי הקלעים", אל המחשבות והרצונות של הקב"ה. הגמרא (שבת, קה.) אומרת שבמילה "אנכי" בה פתח הקב"ה את עשרת הדברות, מסתתר משפט בראשי תיבות: "אנא נפשי כתיבת יהבית" = "את עצמי כתבתי ונתתי".

פעם למדתי עם בחור מבוגר שהספיק לטייל ולחפש את עצמו ואת הקב"ה, בהודו ובמקומות רבים בעולם. הוא סיפר לי שאחרי המסעות שלו הוא שוחח עם כמה חברים שישבו בכל אותם שנים ולמדו תורה בישיבה. מהשיחה

למה
 ללמוד גמרא?

**הוא הישראלי העשיר ביותר,
איש עסקים מכובד בעולם
כולו, אך את כל זה הוא רואה
רק כחלק משני לעשייה
האמיתית שלו. ר' לוי לביב,
בעל חסד וצדקה המוכר
ברחבי העולם, הקים עולה
של תורה וחינוך בעולם כולו
ובחבר העמים בפרט • לכבוד חג
השבועות שוחחנו עמו על חיו,
שאיפותיו, על רשת החינוך שהקים,
על יחסם של הגויים עמם נפגש
לאמונתו ועל לימוד התורה • "כדאי
לכולנו להשקיע בדברים האמיתיים
בחיים", הוא מכריז בגאווה יהודית**

ראיין: יאיר בורוכוב

חיים יהודיים במחלת

מאיזה רקע צמחת? היכן למדת בצעירותך?

"תקופת צעירותי מתחלקת לשתיים. החלק הראשון בטשקנט שבאוזבקיסטן, שם מקור משפחתנו. נולדתי להורי ר' אבנר וחנה לביב ע"ה, שגם הם נצרו למשפחות מכובדות בעדה הבוכרית, שומרות תורה ומצוות, שמסרו את נפשם במחלת, ברוסיה הקומוניסטית על מנת להישאר יהודים דתיים.

המציאות שבה גדלתי כילד שונה בתכלית מהמציאות כיום. באותם ימים אסורים היו כל הסממנים היהודים להיות בגלוי. בכדי לשמור שבת, ולא ללכת לבית הספר, היינו צריכים למצוא טריקים ופטנטים מיוחדים.

אני זוכר פעם אחת שנותרתי בביתי בשבת ולא הלכתי לבית הספר. המורה הגיעה אלינו הביתה כדי לחפש אותי. מיד הזדרזתי וקפצתי למיטה עם הבגדים. כאשר היא נכנסה לחדרי טענתי שאני לא חש בטוב ולכן לא הגעתי לבית הספר. היא אמרה לי בזעם: 'כאחד שלא חש בטוב אני רואה שלא הספקת אפילו להסיר את הנעלים שלך...'

למרות הקשיים שרדנו ונותרנו יהודים שלמים ומאמינים, תודות לחינוך שקיבלנו מההורים ותודות למסירות נפש שאפיינה את הקהילה.

ילדותי לוותה בכאב על סבי האהוב, רבי זבולון ע"ה, שנאלץ לגלות למשך שנים לסיביר הקפואה ולשבת בכלא, בעוון הפצת יהדות ולימוד תורה. החינוך הזה למסירות נפש הוא דבר שנספג בדם.

אני זוכר כיצד היינו יושבים ולומדים תורה יחד במחלת. היינו מתקבצים סביב המלמד באחד הבתים, במקום

מסתור הרחק מעיני השלטונות. מקום הלימודים, והעובדה שאנחנו מתאספים ללימוד תורה, דבר שהיה אסור על פי החוק באותם ימים, היו כל כך סודיים, עד שאפילו בני משפחתנו הקרובים ביותר לא היו מודעים לכך. היום קשה להבין זאת, אך זו הייתה המציאות.

הזיכרונות שעולים וצפים בי עד היום הם של בית הכנסת בטשקנט, חסידים המתקבצים סביב השולחנות, עם מעט דג מלוח ו'וודקה', להתוועדות חסידית שהייתה מתקיימת בשבתות, חגים ובמועדים של חסידות חב"ד דוגמת "ט כסלו, ח"י אלול וכיוצא בזה. אינני יכול לשכוח את האווירה המיוחדת, את החסידים יושבים ומחזקים אחד את השני מתוך אהבת ישראל.

לאחר העלייה ארצה למדתי בישיבות חב"ד, תומכי תמימים, בקרית מלאכי ובלוד. היה זה המשך ישיר לתלמוד התורה שנעשה במחלת באוזבקיסטן, שגם הוא הופעל בידי חסידי חב"ד."

שיר ומאמין

האם "ברכת ה' היא תעשירי" מדבר אליך, או שלדעתך מי שרוצה עושר צריך לדעת לעבוד נכון?

"רואים זאת במוחש, ואני רואה זאת אולי יותר מאנשים אחרים כי אני נחשף לסוגים רבים של אנשים ולהזדמנויות רבות יותר מאדם ממוצע.

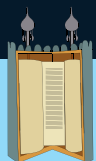
ישנם אנשים רבים, גאונים, שעושים הכל בצורה נכונה בעסקים, ואינם מצליחים להגיע לעושר. יתירה מזו, לעיתים שוקעים בחובות והופכים לעניים.

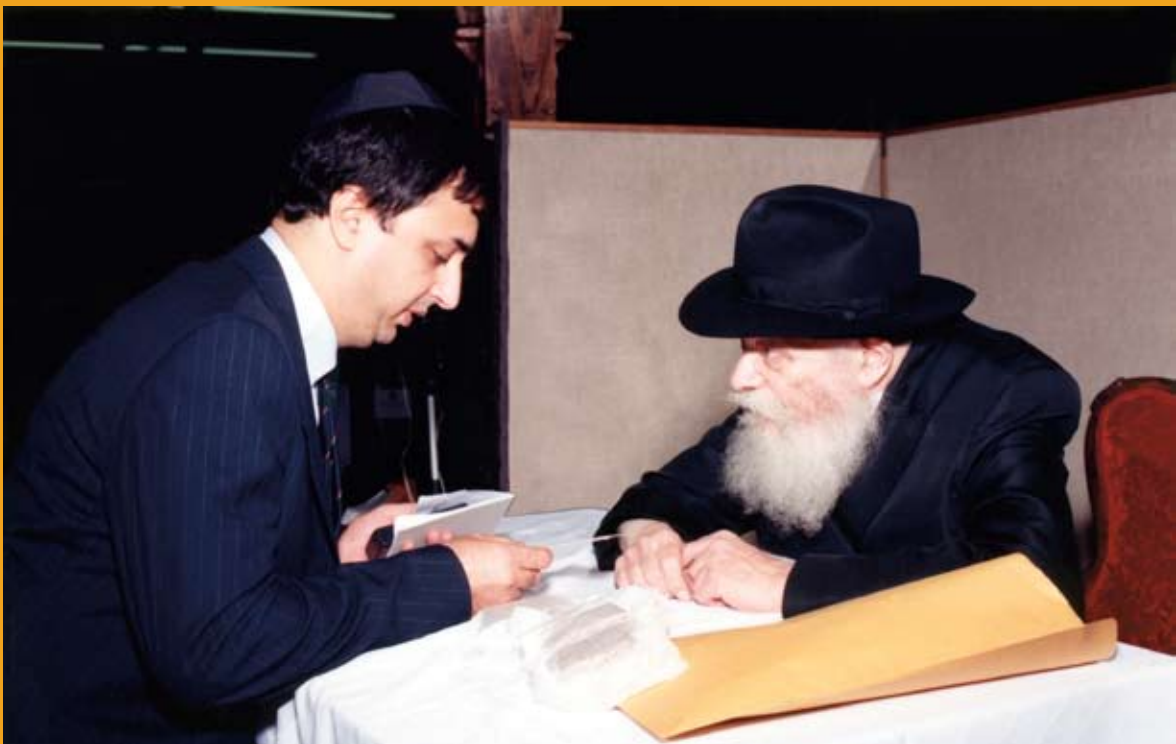
מן העבר השני, רואים אנשים שהתעשרו בלי פרופרציות

טוב לי תורת פיך

כשנמצאים ברחוב "אין אדם יודע מה בלבו של חברו" אבל העץ והאבן יודעים. חשים הם מי הוא זה הפוסע ודורך על גבם - אדם ריק או אדם עם תורה.

הרבי הרי"ץ

"דברי הרבי מלוויים אותי על כל צעד".
ר' לוי לבייב אצל הרבי מליובאוויטש

לערך השקעתם. הם עשו הכל בצורה חובבנית, בלי מחשבה יתירה, לקחו סיכונים לא מחושבים, והתעשרו עושר עצום.

אני לא אומר שעולם העסקים הוא מדבר פרא ללא כללים, אך בהחלט אני רואה בחיי היום יום, את הנאמר בפסוק: ה' מוריש ומעשיר."

אתה יודע כמקפיד על קלה כבחמורה, איך מסתכלים עליך עמיתים - יהודים וגויים - ברחבי העולם?

"בכבוד והערכה רבה. לצערי, לעיתים הגויים מכבדים את האמונה והדת היהודית אפילו יותר מאשר יהודים כאן בארץ. לא פעם כאשר קיימתי מפגשים בקוקטילים

בינלאומיים והיו בעיות כשרות, לא טעמתי מהמזון שהוגש, והמארחים רק התפעלו מהגישה האמונית והשמירה על המסורת.

לא פעם דחיתי הצעות ופגישות חשובות בשל העובדה שהן היו כרוכות בחילול שבת, חלילה. אני יכול להצהיר שמעולם לא הפסדתי מכך. להפך.

הניסיון שלי מוכיח שכאשר מתנהלים מול אומות העולם בצורה תקיפה, עם גאווה יהודית, אין שום דבר שיכול לשבור את הרוח היהודית. עם הדרך הזו, עם אותה נחישות אנו צועדים אלפי שנים בהיסטוריה עמוסת המאורעות של העם היהודי. רק זו הדרך."

כולנו מכירים את הפתגם "כסף הוא לא הכל בחיים". בכנות, האם יש משהו שחסר למיליאדרו? האם ישנם באמת דברים שאי אפשר לקנות בכסף?

"חז"ל אמרו בפרקי אבות 'איזהו עשיר השמח בחלקו'. המסר אותו ביקשו להעביר הוא שאדם לא נמדד לפי כמות המספרים בבנק, או לפי היוקרה של הרכב והבית שלו, אלא לפי התחושה הפנימית העמוקה שהוא חש בין לבין עצמו.

אם אתה מתאפיין בשלווה, ברוגע ובסיפוק ממה שיש לך ואינך מחפש לקנא בזולת שהצליח להשיג יותר ממך - אתה נחשב עשיר. אם כל חיידך אתה במרדף בלתי נלאה ואינך מסופק ומאושר בחלקך - תמיד תיוותר עני.

אלו דברים שאי אפשר לקנות בכסף - אלו דברים שמתחנכים עליהם. היהדות נותנת לנו את הכלים להתמודד ולהביא נחת וסיפוק לחיינו, וזו הדרך האמיתית להצלחה ולאוסר, לא רק לעושר."

תורה, עסקים ומה שביניהם

האם גם אתה תחתום על "טוב לי תורת פיך מאלפי זהב וכסף"? מה באמת חשוב לך בחיים?

"את הפסוק הזה אמר דוד המלך, שהיה, לא רק עשיר עצום, אלא גם מלך. בהיותו כזה, דוד היה אדם בעל שליטה עצומה ולא חסר לו מאומה. כל מה שרק עלה בדעתו, יכול היה לממש מיד.

הפסוק הנ"ל נאמר על ידו בשירתו לה', ודווקא כמי שחווה את העושר העצום ומי שהיה בידו את האפשרויות הבלתי מוגבלות, הוא יצא באותה הכרזה כי התורה שווה יותר מכל הון שבעולם.

נדמה לי שדוד המלך ע"ה מדבר לא רק בתיאוריה אלא מתוך פרקטיקה וניסיון, לכן כדאי לכולנו לחתום על אותו

פסוק, ליישם אותו בחיינו, ולהשקיע בדברים האמיתיים בחיים שהם תורה ומצוות."

איך יש לך זמן ופנאי נפשי ללמוד תורה עם כל העסקים? מה אתה אוהב ללמוד?

"זהו לא סוד שמרבית היום שלי מוקדש לעסקים. ההתעסקות הזו גוזלת ממני כוחות וזמן רב, אך אינני מוותר על קביעות יומית ושבועית ללימוד תורה.

מנוסח השאלה אפשר להבין שאם אין ליהודי זמן ופנאי נפשי, אין עליו חובה ללמוד תורה, חלילה. חשוב להדגיש ולציין שגם אם אין זמן ופנאי נפשי, מוטלת עלינו כיהודים החובה לפנות זמן, ולהקדיש עיתים לתורה.

כך גם אני נוהג לעשות מידי יום ומידי שבוע. בשבת, כמובן, מתאפשר לי ללמוד יותר.

אני מרגיש חיבור מיוחד ללימוד חסידות ולתורתו של הרבי מליובאוויטש ז"ע. הרבי משלב גאונות אדירה בתורה יחד עם דרישה מחסידיו לצאת ולפעול עם האחר,

עם הזולת. לא להתכנס רק בד' אמות של בית המדרש אלא לצאת ולהביא את התורה ליהודי שני. אני חש קירבה והזדהות מיוחדת עם הדרך הזאת."

האם אתה מרגיש שלימוד התורה שלך עוזר לך בעסקים?

"כמובן שלימוד התורה הוא דבר שמחדד את המוח יותר מכל תחום אחר, אך לא בגלל זה אנחנו לומדים את התורה. זהו רק פועל יוצא.

בחסידות נאמר שלימוד התורה צריך להיות בגלל שהיא חוכמתו של הקב"ה. הוא מסר לנו אותה באהבתו וברחמי הרבים, ועלינו לייקר אותה מאד ולא להשתמש בה כקרדום לחפור."

איזה תובנות ניתן לקחת מעולם העסקים אל תחום לימוד התורה?

"רק מעצם המילה 'עסקים' אפשר ללמוד דבר גדול. כולנו מכירים את הנאמר בפרקי אבות "כל העוסק בתורה". הלשון "עסק" שנאמר בנוגע לתורה מלמד אותנו שהתורה

ר' לוי לבייב הוא היהלומן הפרטי הגדול בעולם, הבעלים של 'אפריקה ישראל' והישראלי העשיר ביותר.

אך כל אלה הם רק הפרטים המשניים באישיות המיוחדת שלו. ר' לוי לבייב הוא בעל חסד ותורם צדקה בקנה מידה ענק, בכל העולם כולו. הוא הקים ומממן עד היום מאות בתי ספר ופעילות חינוכית רבה במדינות חבר העמים, ומקדיש מידי שנה מיליונים רבים לצדקה בתחומים שונים.

למרות עושרו הגדול הוא נותר צנוע ועניו. מעולם לא הבלית את עושרו ולא נהג בהתנשאות ובגאווה. כמעט תמיד הוא בוחר לדבר על הנושאים שבאמת מעניינים אותו, יהדות וחינוך, ופחות על עסקים.

הוא גם מלמד את עשירי העולם בהכרת חשיבות מצוות המעשר. בכל הזדמנות שהיא, בפגישותיו עם מנהיגי העולם וחבריו המיליאדרים, ר' לוי לבייב מבקש מהם להרבות בפעילות למען הדורות הבאים של העם היהודי, למניעת התבוללות, להגברת החינוך היהודי ולמתן צדקה.

הוא עומד בראשם של מערכות פילנתרופיות גדולות, מעבר לעסקיו המסועפים בכל העולם. ר' לוי מכהן כנשיא איגוד הקהילות היהודיות בחבר העמים, יו"ר קרן 'אור אבנר' המפעילה את מערך החינוך העצום שהקים בעשורים האחרונים, ושותף באין ספור של יוזמות למען העם היהודי בכל רחבי תבל.

מה אומרת הכבשה?

לעולמות רוחניים. לפני מתן תורה קדושה לא יכלה לשכון בתוך משהו גשמי. אפילו המצוות שקיימו אבותינו לפני מתן תורה לא הצליחו לגשר מעל הפער הזה. המצוות נשארו ברובד רוחני בלבד, ואילו החפצים שבאמצעותם קוימו המצוות נשארו שייכים לעולם החול.

במתן תורה נתבטלה הגזירה, הקב"ה העניק לנו את תרי"ג מצוות, ונתן לנו את הכוח לגלות קדושה בעולם. מצווה איננה סתם פקודה שנחתה בהר סיני, אלא כוח לצוות ולחבר בין גשמיות לרוחניות.

כך לדוגמא, קיבלנו את היכולת לקחת קלף מעור של בהמה, ולכתוב עליו ספר תורה. מרגע זה, זהו לא עוד חפץ גשמי, ככל ספר אחר, אלא מאירה בו קדושה אלוקית נעלית-קדושת ספר התורה.

...

אם הרשב"ץ היה מאכיל את אורחיו באותה כבשה קודם מתן תורה, לא היה מתחולל שום שינוי במהותה של הכבשה. השחיטה, הכנסת האורחים, סעודת המצווה ועוד מצוות שהיו נעשות מכוח האכילה, לא היו מצליחות "לרדת" עד הכבשה ולהרים אותה אל הקב"ה. אולם מתן התורה נתן לנו את הכוח לגלות את הקדושה בתוך העולם, וכך לשנות אותו ולהאיר

אותו. תיקון העולם על ידינו מכין אותו לאור הגדול של הגאולה האמיתית והשלמה, אז יכריז העולם כולו "ה' אחד ושמו אחד".

אייל לוגסי

לה אחד, ישבו חסידים בהתוועדות בביתו של החסיד רבי שמואל בצלאל (=הרשב"ץ). ההתוועדות נמשכה שעות ארוכות. הניגונים, הסיפורים ודברי התורה העמוקים סחפו את המשתתפים אל עולם אחר.

לפתע הבחין הרשב"ץ כי האוכל נגמר, וביקש מאחד הנוכחים לצאת אל החצר ולשחוט את כבשתו היחידה. כך תוכל ההתוועדות להמשיך עוד מספר שעות, ואכן כך היה...

בבוקר התעוררה הרבנית, ומשלא מצאה את הכבשה, הרימה קול זעקה על הגנבים שפרצו לביתם בלילה. פנה אליה בעלה ואמר: "אל תדאגי, הכבשה לא נגנבה, אלא התקדמה לדרגה גבוהה יותר. עד אתמול ידעה הכבשה רק לומר 'מעעעע', והיום היא כבר אומרת 'ה' אחד!'"

...

במדרש מבואר שעד מתן תורה הייתה גזירה "עליונים לא ירדו לתחתונים"

ותחתונים לא יעלו לעליונים". כלומר, שעד מתן תורה היה נתק בין רוחניות לגשמיות - חפצים מהעולם הזה שייכים רק לעולם הזה, וקדושה ורוחניות קשורים רק

ניתן יהיה לתקן את המצב המעוות. אז כבר הכל יהיה אבוד. לכן אנחנו משקיעים כל עוד אפשר לתקן".

ספר לנו על הקשר המיוחד שהיה לך עם הרבי מליובאוויטש.

"אבי, כמו רבים מיהודי בוכרה היה קשור לחב"ד ולרבי. לאחר שיצא מרוסיה הוא נסע לבקר בחצר הרבי והמשיך בהתקשרותו לחב"ד. גם אני הלכתי בעקבותיו ונסעתי מספר פעמים לרבי.

הפגישות עם הרבי השפיעו מאד על חיי, האישיים והציבוריים. הרבי העניק לי מברכותיו ודרש ממני להמשיך את מסורת אבותיי, להשקיע בחינוך של יהודי חבר העמים.

אני מרגיש בוודאות שהברכה של הרבי, ובעקבותיה ההשקעה בחינוך, נותנת לי את הכח והברכה בעסקים.

היו מספר פעמים שהייתי אצל הרבי, ביחידות, חלוקת דולרים ובהתוועדויות, כל אחת מהפגישות זכורה לי היטב ולעיתים הבנתי דברים שאמר לי הרבי רק כעבור שנים. הדברים של הרבי מלווים אותי בכל צעד בחיי.

הפעילות הפילנתרופית שלי כולה נעשית בהוראתו של הרבי. כאשר פניתי אל הרבי בשעתו לקבל את ברכתו הקדושה להתרחבות בעסקים, הרבי הורה לי לדאוג ליהודים בכל מקום אליו אני פונה במסגרת עסקי, ובזכות כך אצליח. כך אני עושה עד היום".

היינו רוצים, ברשותך, לסיים עם השאיפה שלך...

"השאיפה שלי שההתבוללות בעולם היהודי תרד לאפס; שלא יהיה ילד יהודי אחד שיחסר לו ידע יהודי על נתן התורה ועל חלקו בשרשרת הנצח של העם היהודי; שכל יהודי באשר הוא יחוש קשר לעם הנצח, ילמד תורה ויקיים מצוות. מתוך השאיפות הללו אמשיך לתמוך בפעילות החינוכית בכל העולם, כאשר המטרה הסופית של כל מה שהזכרתי היא הגאולה האמיתית והשלמה, כאשר יתגלה מלך המשיח".

צריכה להיות בבחינת עסק, כמו שבעל עסק טרוד כל היום בעסק שלו כיצד להצליח, כך גם בחור ישיבה צריך לעסוק בתורה. כמו שבעל עסק מעולם לא מרוצה ממה שיש לו, ותמיד רוצה להרחיב ולייצא את המסחר שלו החוצה, כך על לומדי התורה להרחיב בלימוד התורה, לזכות אחרים במה שלמדו".

חבל הצלה לעם היהודי

רבים מתארים אותך כמחולל המהפכה התורנית ברוסיה, גם בארץ אתה משקיע סכומים אדירים בפרוייקטים חינוכיים. מדוע איש עסקים כמותך משקיע כל כך הרבה דווקא בחינוך?

"ההשקעה הזו בחינוך נובעת מתוך הבנה עמוקה שלולא נתמקד בעשייה בתחום זה, מספר היהודים בעולם ילך ויצטמצם, כפי שקורה היום, עד שבדור הבא נאבד אחוזים גדולים מהעם היהודי.

לפני עשרות שנים עבר העם היהודי שואה איומה על אדמת אירופה. שליש מהעם היהודי נכחד. העם היהודי מציין מאז את מאורעות וזכר השואה וכולם נשבעים ש'לעולם לא עוד'.

אך מה שמתרחש היום בעולם היהודי, בעיקר בתפוצות, היא שואה שקטה. ההתבוללות ונישואי התערובת, מאבדים עוד ועוד אחוזים מהעם היהודי. על מנת לעצור את התופעה אני סבור שיש להשקיע בחינוך.

ברגע שמגבירים אצל צעיר יהודי את המודעות לזהות שלו, ללאום שלו, להיסטוריה, למורשת שלו ולעובדה שהוא חלק מהעם הנבחר, הסיכויים שהוא יתבולל כעבור שנים הולכים ופוחתים.

אך אם גדל ילד, בחבר העמים או בכל מקום אחר בעולם, חסר ידע לחלוטין על העם היהודי, על ייחודיותו, על האמונות והמצוות שקיבלנו מבורא עולם, הוא מרגיש עם ככל העמים, אין שום סיבה שלא יתבולל ויתחתן עם גויה. הילדים שלו כבר יהיו גויים לכל דבר, ואז כבר לא

"טוב לי תורת פיך מאלפי זהב וכסף" אמר דוד המלך, שהיה, לא רק עשיר עצום, אלא גם מלך. הוא חסר לו מאומה. כל מה שרק עלה בדעתו, יכול היה לממש מיד. הפסוק נאמר על ידו בשירתו לה', ודווקא כמי שחווה את העושר העצום ומי שהיה בידו את האפשרויות הבלתי מוגבלות, הוא יצא באותה הכרזה כי התורה שווה יותר מכל הון שבעולם

לומדים חסידות

מאת אהרונ ברגשטיין

המשכה והארה זו, שהאדם ממשיך ומאיר מהארת אור אין סוף ברוך הוא על נפשו ועל נפשות כל ישראל... על ידי עסק התורה לימוד תורה איננו התרחשות אינטלקטואלית-אישית בלבד. מעבר לדיבור ולמחשבה שמפעיל הלומד, הלימוד גורם להשפעה של קדושה על נפשו. הקדושה חורגת מהאדם הפרטי ומשפיעה על

כל עם ישראל. נקראת בלשון קריאה – "קורא בתורה". פירוש, שעל ידי עסק התורה קורא להקדוש ברוך הוא לבוא אליו כביכול, כאדם הקורא להבירו שיבוא אליו, התורה

מקשרת אותנו אל השם. איננו רק קוראים את התורה, אלא קוראים אל השם דרך לימוד התורה. יש בלימוד התורה גם חלק רגשי,

התורה היא גם תפילה. וכבן קטן

הקורא לאביו לבוא אליו להיות עמו בצוותא חדא ולא ליפרד ממנו ולהשאיר יחידי חס ושלום. העולם

הזה מסתיר מאתנו את נוכחותו של הקב"ה. ואנחנו, כמו בן קטן שלא רוצה להישאר לבד, קוראים אל הקב"ה בקריאה בתורה,

שייהיה יחד אתנו גם בתוך העולם הזה.

וזה שכתוב "קרוב ה' לכל קוראיו לכל אשר יקראוהו – באמת" ואין אמת אלא תורה. דהיינו: שקורא לקדוש ברוך הוא על ידי התורה דווקא,

לקרוא להשם באמת זה לקרוא לו דווקא דרך לימוד תורה לאפוקי = להוציא, לעומת מי שקורא אותו שלא על ידי עסק התורה, אלא צועק כך 'אבא' 'אבא'. לצעוק אל השם זה תמיד טוב, אבל הקריאה אל השם דרך לימוד התורה

היא יותר עמוקה, מכיוון שהתורה היא דברו של השם, והיא הדבר שמקשר אותנו אליו יותר מכל וכמו שקובל עליו הנביא "ואין קורא בשמך" כו' לא

די לקרוא להשם, אלא דווקא לקרוא לו בשמו, והתורה היא שמו של הקב"ה, דווקא דרכה הוא מתגלה אלינו. ומזה יתבונן המשכיל להמשיך עליו יראה גדולה בשעת

עסק התורה כשחושבים על זה לעומק, הופך לימוד התורה למפגש הכי ישיר ועמוק שלנו עם הקב"ה, אנחנו 'שומעים' אותו מדבר אלינו. יחס כזה מעורר יראה גדולה מהשם, דווקא בזמן הלימוד. איננו פונים אל השם רק ברגש של אהבה, אלא גם ביראה גדולה.

...

ומי שנפשו שוקקה וצמאה לה' וכלתה אליו כל היום, ואינו מרוה צמאונו במי-התורה שלפניו, הרי זה כמי שעומד בנהר וצועק 'מים' 'מים' לשותת.

מי שחש געגועים אל הקב"ה אך לא מחבר אותם ללימוד תורה, איננו מבין מהי התורה. מצב אבסורדי שכזה דומה למצבו של אדם צמא שלא מקשר בין צימאונו לבין מים. כמו שקובל עליו הנביא "הוי כל צמא לכו למים". כי לפי פשוטו אינו מובן דמי שהוא צמא ומתאוה ללמוד פשיטא שילמוד מעצמו ולמה לו לנביא לצעוק עליו הוי. מי שצמא – שותה מים. ובאותו אופן, "אין מים אלא תורה", מי שרוצה ללמוד – הולך ללמוד. הנביא צריך לצעוק על אדם שצמא להשם, אך לא מבין שהתורה היא המים המרוויים. התורה היא התשובה של הקב"ה לגעגועינו, היא ההתגלות שלו אלינו. לכן, מי שרוצה את השם יכול למצוא אותו דווקא בתורה.

מי שלא מפנה את הכיסופים להשם אל לימוד התורה, ממשיך להרגיש עד כמה השם רחוק, ולא מוכן לגלות עד כמה השם קרוב ועד כמה הקשר אליו ממושי.

...

למדנו שני רעיונות מרכזיים: א. לימוד התורה איננו רק שכלי אלא גם חוויה רגשית של דבקות בהשם ויראה ממנו. ב. ההשלמה הנכונה לגעגועים להשם הינם בלימוד התורה.

(תניא, פרקים לו, ז)

מ'בול עץ' לגאון

בזחה של יגיעה

כתב : אהרוני ברנשטיין

ר' יקותיאל היה יהודי פשוט, שהתפרנס ממכירת מלח בעיירתו לעפלי. הוא לא היה עשיר גדול וגם לא חכם גדול. בדבר אחד היה ר' יקותיאל מצטיין – בתמימותו ומסירותו לעבודת השם. הוא היה חסיד נלהב של אדמו"ר הזקן, בעל התניא, ואף היה מתפלל ברגש עמוק ובאריכות.

לאחר פטירתו של אדמו"ר הזקן, בנו, המכונה אדמו"ר האמצעי, מילא את מקומו. אדמו"ר האמצעי הורה לחסידיו כי עליהם לחזור על מאמרי חסידות בעל-פה, בכל עיר בה יש קהילה חסידי. כך קרה, שביום בהיר אחד הגיע לעיר לעפלי בחור צעיר, ור' יקותיאל, שהיה כבר חסיד מבוגר, בא לשמוע ממנו חזרה על מאמר חסידות של הרבי החדש – אדמו"ר האמצעי.

ר' יקותיאל ישב יחד עם כל הקהל, אבל לא הצליח להבין כלום. מאמריו של הרבי היו ארוכים ומסובכים הרבה יותר משל אביו, ור' יקותיאל נדהם לראות את החבורצ'ק מדבר ומסביר בבהירות רבה רעיונות עמוקים ומורכבים, בעוד הוא, חסיד ותיק, לא מבין דבר.

למחרת, התכנסו שוב כולם בבית המדרש. הבחור הצעיר ישב בראש וחזר על מאמר אחר של הרבי, ושוב, ברהיטות מרשימה. ר' יקותיאל רצה לקבור את עצמו מרוב בושה. האפרוח הזה, שלא ראה מעולם את אדמו"ר הזקן ומי יודע בן כמה הוא בכלל, יודע חסידות פי כמה וכמה ממנו. אש הוצתה בקרבו, הוא חייב להבין את המאמרים והי מה.

כשהבחור סיים והקהל החל להתפזר, ביקש ר' יקותיאל מן הבחור לא להמשיך במסעו אל העיירה הבאה, אלא להתעכב בעפלי וללמד אותו את המאמרים. ר' יקותיאל לא חס על כבודו, ולא היה אכפת לו לשבת, עם זקנו הארוך, כתלמיד של בחור צעיר.

הוא הזניח את מסחרו, וישב בכל יום שעות ארוכות עם הבחור. למורה הצעיר הייתה סבלנות אין-סופית, אבל מוחו של ר' יקותיאל לא הצליח לקלוט שום דבר ממאמרי

החסידות. לאחר שלושה שבועות של ניסיונות כושלים, נפרד ר' יקותיאל בתודה עמוקה מן הבחור, כשדמעות של תסכול בעיניו. מרירות מילאה את ישותו, והוא ביזה את עצמו ללא הרף. הוא החליט לצום ואף הרבה לומר תהלים והתפלל בדמעות שלישי, אך שום דבר לא זז – בול עץ נשאר בול עץ.

בוקר אחד הודיע ר' יקותיאל למשפחתו כי הוא הולך אל הרבי, לליובאוויטש. הוא ארז מעט מטלטלים ויצא לדרך, כשבפיו תפילה אחת ויחידה – לזכות סוף סוף להבין את עומקה של תורת החסידות.

הוא הגיע לליובאוויטש ביום רביעי, וראה את הרבי לראשונה בעת כניסת

השבת. הרבי אמר מאמר חסידות לפני קבלת שבת. המאמר היה קל יחסית ור' יקותיאל הצליח להבינו. אך למחרת, לפני תפילת מנחה של שבת אמר הרבי מאמר נוסף, אותו לא הצליח ר' יקותיאל להבין כלל. לתדהמתו, אברכים צעירים סביבו הבינו היטב את המאמר ואף חזרו עליו והתפללו בו ביניהם.

ר' יקותיאל לא הצליח לישון כל הלילה, הוא בכה ללא הרף והתחנן להשם שיאיר את עיניו. הוא החליט לצום ביום ראשון, כהכנה ל"יחידות" – פגישה אישית עם הרבי, שנקבעה לו ליום שני.

בעמדו לפני הרבי, סיפר ר' יקותיאל את כל מה שעבר עליו, ותלה עיניו מייחלות בפניו של הרבי: **"אין לך דבר העומד בפני הרצון"**, פתח הרבי, **"כאשר רוצים באמת – הכול יכול להשתנות. אפילו תכונות מולדות, כמו שכל, יכולות להשתכלל ולהתעלות."**

ר' יקותיאל הבין כי הדבר תלוי רק בו עצמו, והחליט להצליח בכל מחיר. כששמע מהרבי כי יש לו סיכוי, האש שבערה בו גדלה כפליים. באמצעות תושבי לפעלי שביקר באותה עת בליובאוויטש, הוא הודיע למשפחתו כי עד להודעה חדשה הוא איננו חוזר הביתה, וכי ינהלו את מסחר המלח בעצמם.

ארבעה חודשים רצופים ניהל ר' יקותיאל מלחמה עיקשת. הוא הרגיל את

עצמו להתרכז במשך שעות רצופות והכריח את עצמו לחזור עשרות פעמים על כל דבר שלמד. הוא מצא לעצמו פניות שקטות ללמוד בהם – במרתף שמתחת לבית המדרש ובעליית הגג שמעליו, שם היה מתבודד שעות ארוכות ומתייגע עד בלי די. הוא החליט כי לא יתייחס לכישלונות, וכי יתעקש ויתמיד עד שיצליח. הוא מצא לעצמו מורה פרטי, אברך שהיה בקי בחסידות, ולמד ממנו בצמא שאין לו סוף.

לאט לאט התרחש הנס. הערפל הכבד התחיל להתבהר, ופינה את מקומו לחשיבה מסודרת. רעיון ועוד רעיון, מאמר ועוד מאמר התחילו לחדור אל ראשו של ר' יקותיאל. ההצלחה החלקית עודדה אותו מאוד, אך הוא לא ידע מנות. הוא רצה להבין עד הסוף, את כל המורכבות ואת כל העומק. בהתלהבות אדירה הוא המשיך לצלול אל עומקי המאמרים הקשים ביותר, ולא הרפה. כשהיה מעיין במשהו, היה עוצם את עיניו ואוטם את אוזניו ולא נותן לאף אחד ולשום דבר להפריע לו.

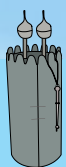
אחרי מספר חודשים אי אפשר היה לזהות את ר' יקותיאל. בול העץ הפך לגאון מהלך, רבי יקותיאל הפך לחריף שבחריפים וידע להסביר את הדברים הקשים ביותר בבהירות מופלאה.

פעם אחת הגיע בנו של הרבי ה'צמח צדק' (נכדו של אדמו"ר הזקן וחתנו של אדמו"ר האמצעי) אל אביו, ובפיו שאלה עיוניות בחסידות, בנושא בו השקיע מאמץ ועיון רב. הצמח צדק שלח את בנו אל ר' יקותיאל.

בקשב רב האזין ר' יקותיאל לשאלה, לאחר מכן התבונן כשעה, ואז ענה בטוב טעם, בשטף ובבהירות. בנו של הרבי לא האמין למשמע אוזניו. הוא לא דמיין כי מפיו של יהודי, שהיה מוכר כפשוטו ולא חכם, ישמע הרצאה עמוקה ומסודרת כל כך בנושאים הנשגבים ביותר בקבלה וחסידות. הוא סיפר על כך בהתפעלות לאביו, והרבי ה'צמח צדק' ענה לו: **"ר' יקותיאל הוא מופת חי על מאמר חז"ל 'יגעת ומצאת תאמין'**. הוא הרבה יגע, אבל גם הרבה מצא".

רבי יקותיאל האריך ימים, וזכה במשך שנים ארוכות להסתופף בצל אדמו"רי חב"ד ולהגות בתורה ביגיעה ובעמקות. אדמו"ר האמצעי כתב ספרי חסידות בכמה רמות, לחסידים בעלי דרגות שונות. את הספר העמוק מכולם, "אמרי בינה", הוא כתב עבור החסיד הגאון רבי יקותיאל מלפעלי...

על פי רשימת הרבי הרי"ץ מליובאוויטש, קונטרס לימוד החסידות סעיף כא

"מפני אשר ירד עליו הי באש". כל העניינים שהיו במתן-התורה באו על-ידי האש. ללמדנו, כי כל ענייני תורה ומצוות ועבודת הי בתפילה, צריכים להיות בחמימות וברשפי-אש. הכוח לזה ניתן במתן תורה.

ספר המאמרים תש"א

לימוד חסר מעצורים

ופעם אמר
בהתרגשות: ילד שלא ראה
את אביו ולפתע הוא פוגש אותו,
באופן טבעי, הוא צועק 'אבא' ורץ
אליו ומחבקו. הצעקה והחיבוק אינם
לשם מטרה מסוימת, אלא מאהבה
פשוטה של בן אל אביו. "יהודי רוצה
לפגוש את הקב"ה ולחבק אותו,
אזי לוקח הוא גמרא ויושב
ולומד...!"

וכך אמר הרבי
מליובאוויטש זי"ע בשיחתו
האחרונה לתלמידי הישיבות:
"זיהי רצון שתוסיפו בהתמדה
ושקידה בשיעורים בתורה, ויתרה מזו
– לימוד התורה ללא מדידה והגבלה
כלשהיא!... ועד, שגם כשמתעוררים
באמצע השינה חושבים מיד בלימוד
התורה, ויתרה מזו – אפילו בשעת
השינה חולמים על עניין
בתורה! ..."

תיתן לי?". הרב וייס האפתע
מהשאלה והשיב מי: "כן
מה שתבקש". חייך הרבי
ואמר: "אני מבקש, שיהיה
הבאה שתבאא אליי, תבאא
איתך אלף דפי גמרא..."

איש העסקים הרב ישכר-דב
וייס מקליפורניה נהג להיוועץ
ברבי הענייני עסקיו. פעם,
לפני עסקה גדולה מאוד נכנס
אלו הרבי וביקש את ברכתו
למהלך. שאלו הרבי: "ומה